

БИБЛИОТЕКА ИМПЕРАТОРСКАГО
18 ЮН. 1905
НОВОРОССИЙСКАГО УНИВЕРСИТЕТА

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΚΕ΄.

ΑΡΙΘ.— 23

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ 1905

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾷ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

+ Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρος)
+ Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
+ Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δήλωσις—Αἱ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν βάσεις κατὰ τὰ ἀρτιφανῆ τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν γράμματα—Ἐκκλησιαστικά χρονικά—Παρελθόντος ἀθέτησις (σκέψεις ἐπὶ ἐντύπου Κανονισμοῦ)—Δικαστικά ἀγγελίαι.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἡ ἱερὰ Σύνοδος κατὰ προηγηθείσας δύο ἀποφάσεις αὐτῆς ληφθείσας κατὰ μάρτιον τοῦ 1899 καὶ 1901 εἶχε δημοσιεύσῃ διὰ τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας» τὴν κατωτέρω δήλωσιν. Ἐπειδὴ ὅμως παρὰ τὰς δημοσιεύσεις, τὸ ἀνωφελὲς μέτρον τῆς διαβίβασεως τηλεγραφημάτων ἐπαναλαμβάνεται, ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἀνανεοῦσα τὴν ἀπόφασιν ἐνετείλατο τὴν ἀναδημοσίευσιν τῆς δηλώσεως ἐχούσης ὡδε :

Ἡ ἱερὰ Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν, ὅτι καίτοι κατὰ τὸ ἔτος 1899 ἀποφάσει αὐτῆς ἐπανειλημμένως ἐκοινοποιήθη διὰ τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας», ὅτι δὲν θὰ γίνηται ὑπ' αὐτῆς οὐδεμία ἐνέργεια ἐπὶ τῇ βάσει τηλεγραφημάτων, προερχομένων εἴτε παρὰ κοινοτήτων, εἴτε παρ' ἰδιωτῶν

καὶ ἐκφραζόντων ἢ τὴν εὐαρέσκειαν αὐτῶν ἐκ τῆς πολιτείας τῶν οἰκείων μητροπολιτῶν ἢ τοῦναντίον, διὰ τὸν λόγον, ὅτι ταῦτα φέρουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπογραφὰς δυσαναγνώστους καὶ ἀνεξελέγκτους, καὶ πολλάκις διὰ τῶν αὐτῶν ὑπογραφῶν διαβιβάζονται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πράγματα ἀντιπίπτοντα πρὸς ἄλληλα, ἐν τούτοις ἀπὸ τινος χρόνου καὶ αὐτὴς ἐξακολουθοῦσι διαβιβάζομενα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τοιαῦτα τηλεγραφήματα· ἔτι δὲ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐκτὸς τηλεγραφημάτων ὡς τὰ ἀνωτέρω διαβιβάζονται καὶ ἄλλα περὶ ὑποθέσεων, αἵτινες δύνανται ἀνευ βλάβης αὐτῶν νὰ ὑποβληθῶσι δι' ἐπιστολῶν, ὡς καὶ τηλεγραφήματα περὶ ὑποθέσεων, ἀπαιτουσῶν ἐξέτασιν καὶ ἐξακρίβωσιν, ἢ περὶ ὑποθέσεων δι' ἃς εἶναι ἀνάγκη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διαβιβαζομένων πληροφοριῶν νὰ γίνηται ἐνέργειά τις, ὅπερ ὅμως δὲν εἶναι δυνατόν, διότι συνήθως τὰ τηλεγραφήματα ὡς ἐκ τῆς συντομίας αὐτῶν εἶναι ἀσαφῆ, ἔστιν ὅτι δὲ καὶ παραμειομορφωμένα καὶ δὲν περιέχουσι πάσας τὰς ἀπαιτουμένας πρὸς ἐνέργειαν πληροφορίας, διὰ ταῦτα ἐνέκρινεν ἵνα καὶ αὐτὴς κοινοποιηθῇ, ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων, ὡς ἄνω εἰρηται, τηλεγραφημάτων, δὲν θὰ γίνηται οὐδε-

μία ἐνέργεια, εἰ μὴ μόνον ἐπὶ τῇ βάσει ἐγγράφων προσηκόντως ὑπογεγραμμένων.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ ἀρχιγραμματεὺς

+ ἀρχιμανδρίτης ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

ΑΙ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΒΑΣΕΙΣ
ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΡΤΙΦΑΝΗ
ΤΩΝ ΟΡΘΟΔ. ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΑ*

Ἄλλ' ἂν ἐλλίπη θεωρία συμβιβάζουσα πρᾶξιν καὶ διδασκαλίαν, καὶ ἀποφαίνουσα τὴν σχέσιν τῆς ἀληθοῦς Ἐκκλησίας πρὸς τὰς διισταμένας δογματικῶς καὶ κατὰ πάντα λόγον ἡτιολογημένην, ὡς βέβαια ὅμως καὶ ἀπαραγνώριστα ἀνάγκη νὰ τεθῶσι τὰ ἐξῆς:

Νὰ διακριθῇ ἡ ἀντικειμενικὴ καὶ πραγματικὴ τοῦ ζητήματος ὅψις ἀπὸ τῆς ὑποκειμενικῆς καὶ προσωπικῆς. Σκοπούμενον τοῦ πράγματος ἐξ ἀντικειμένου, ἡ θεμελιώδης ἀρχή, «ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία» οὐδὲν ἕτερον σημαίνει ἢ ὅτι πᾶσαι αἱ τὴν σωτηρίαν χορηγοῦσαι συνθῆκαι τηροῦνται ἀπαραχάρακτοι καὶ ἀλώβητοι ἐν τῇ μιᾷ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, ἐν αὐτῇ μὲν τεταμιευμένων τῶν θησαυρῶν τῆς θείας ἀποκαλύψεως, ἐν αὐτῇ δὲ τελουμένων τῶν μυστηρίων τῶν τὴν δικαίωσιν καὶ τὸν ἀγιασμόν δωρουμένων. Αὕτη καθόλου εἶνε ἡ ἐννοία τῶν Ὁρθόδοξων Γραμμάτων ἐν οἷς λέγουσι: «ἐξ ἡμῶν (τῶν Ὁρθόδοξων) δεόν νὰ ὑπάρχη στερεὰ ὁμολογία τῆς ἀληθείας τῆς ἡμετέρας Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας ὡς τοῦ μόνου ὁύλακος τῆς κληρονομίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς μόνης σωτηρίου κιβωτοῦ τῆς θείας χάριτος» (31). «Τὸ τῆς χάριτος κράτος... τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ πρὸς κυβερνήσιν παραδοθὲν, κυβερνᾶται μόνον ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς τηρησάσης ἀμόλυντον τὴν πίστιν καὶ τὴν ὁμολογίαν» (45). Καὶ ἀλλαχοῦ: «Ἐν καὶ μόνον εἶδος εἰσόδου ὑπάρχει εἰς τὴν ὁδόν, τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὴν ζωὴν, καὶ τοῦτό ἐστὶν ἡ εἰλικρινὴς πίστις ἀμόλυντος καὶ σταθερὰ, ὅπως παρελάβομεν αὐτὴν παρὰ τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων Αὐτοῦ μαθητῶν δογματισθεῖσαν ἐν ταῖς ἐπτά ἐκείναις Οἰκουμενι-

* συνέχ. ἀπὸ σελ. 241—245.

καὶς Συνόδοις, τόσον ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς διδασκαλίας, ὅσον καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς καγονικῆς πειθαρχίας... Ἡ ἐπιθυμία ἡμῶν ἐστὶν ἡ αὐτή, ὅπως πάντες οἱ ἑτερόδοξοι ἔλθωσιν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, τῆς μόνης δυναμένης δοῦναι αὐτοῖς τὴν σωτηρίαν!» (48). Ὑποκειμένου δὲ λόγου περὶ τῶν διισταμένων Ἐκκλησιῶν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀποδεχομένη τὰ μυστήρια τῶν εἰς αὐτὴν προσιόντων, ἥκιστα ἀνατρέπει τὸ περὶ ἀληθοῦς Ἐκκλησίας δόγμα, οὐδ' ἀναγνωρίζει τὰς διισταμένας Ἐκκλησίας αὐτὰς ὡς μέλη ισόκυρα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ὡς ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζουσα τὸ ἐν ἀνάγκῃ ὑπὸ Ἰουδαίου ἢ Ἐθνικοῦ τελούμενον βάπτισμα οὐδαμῶς ἀποδέχεται καὶ τὸν Ἰουδαϊσμόν ἢ Ἐθνισμόν ὡς μέρη ἢ μετάβασιν πρὸς τὴν ἀληθῆ Ἐκκλησίαν, οὕτω καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀποδεχομένη κατ'οἰκονομίαν ὡς ἔγκυρα τὰ μυστήρια τῶν εἰς αὐτὴν προσιόντων, ἥκιστα ἐμφαίνει ἢ ἐννοεῖ νὰ ἀποδεχθῇ τὸ ισόκυρον καὶ ὁμοδύναμον τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐξ ὧν προέρχονται οὗτοι, ἀπλῶς δὲ δεικνύει ὅτι τοὺς ἐκτὸς αὐτῆς Χριστιανούς, τοὺς ἐν τισὶ μὲν τὴν ὀρθὴν πρεσβεύοντας πίστιν, ἐν τισὶ δὲ τῆς ἀληθείας ἐκπεσόντας, ἀποπτύοντας τὴν πλάνην καὶ ἐπιστρέφοντας, ἀποδέχεται μετὰ τῆς δυνατῆς ἐπιεικειᾶς ὡς πεπλανημένα αὐτῆς τέκνα καὶ οὐδὲν πλεόν. Εἴπομεν χριστιανοὶ ἐκτὸς τῆς ἐκκλησίας, τοῦτο δὲ δὲν εἶνε ἀντίφασις. Οἱ πιστεύοντες τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, καίπερ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ ὄντες καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, οὔτε πλήρη οὔτε ἀκεραίαν ἀποδεχόμενοι, δύνανται νὰ καλῶνται Χριστιανοί. ἐφ' ὅσον ὁμολογοῦσι πίστιν εἰς τὸ θεάνθρωπον αὐτοῦ πρόσωπον. Ἄλλ' ὅπως οἱ τοιοῦτοι Χριστιανοὶ ἀποβῶσι μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἀνήκωσιν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ. Ἐκκλησία δὲ τοῦ Χριστοῦ εἶνε οὐχὶ πᾶσα συνάθροισις ἀνθρώπων πιστευόντων

1. Πρὸς καὶ Δ. Κλεόπα διατριβὴν περὶ Ἐκκλησίας ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ κήρυκι τοῦ 1857 σελ. 402. «Μόνη αὕτη ἐστὶν ἡ θεότευκτος κιβωτὸς σώζουσα καὶ φέρουσα εἰς τὴν αἰωνίαν μακαριότητα· ἐκτὸς δὲ ταύτης οὐδεμία ὑπάρχει σωτηρία». Κατ'ἕλ. τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ρωσίας σελ. 72· αἶνα ἔχη τις μερίδα ἐν τῇ σωτηρίᾳ αὐτοῦ, ἀφεύκτως ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τοιοῦτον γενέσθαι μέλος τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἥτοι τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας».

ἀπλῶς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τοῦ βουλομένου ἰδρυομένη, ἀλλ' ἢ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἰδρυθεῖσα καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ **σύνολον** ὁμολογοῦσα, ἐνὶ λόγῳ ἢ διασώζουσα τὰ κατὰ τὸ Σύμβολον οὐσιώδη χαρακτηριστικὰ τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ἐνιαῖον ἐν τῇ πίστει, τῇ λατρείᾳ καὶ τῇ διοικήσει, δι' οὗ ἢ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία διακρίνεται πάσης ἄλλης θρησκευτικῆς ἢ Χριστιανικῆς κοινωνίας. Δὲν δεσμεύομεν τὴν θείαν χάριν πρὸς ὠρισμένους τύπους, ἀποκλείοντες τὴν ἑκτακτὸν αὐτῆς ἐνέργειαν, ἀλλ' ὁμολογοῦντες οἱ Ὀρθόδοξοι κατ' ἀρχὴν ὅτι ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας ἐνέργει' ἐξ ἴσου ἢ θεία χάρις, καὶ τὰ αἰρετικά καὶ σχισματικά κόμματα ὡς παράλληλα τῆς σωτηρίας ἐργαστήρια ἐκδεχόμενοι, αἶρομεν τὴν αἵρεσιν καὶ τὸ σχίσμα, ἀνατρέποντες σύνολον τὸ δογματικὸν ἡμῶν οἰκοδόμημα καὶ προσκρούομεν εἰς τὴν ἱστορικὴν συνειδήσιν καὶ τὸ διηνεκὲς φρόνημα τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας. Ἐὰν ἢ Ἐκκλησία ἀποτελεῖται ἐξ ἐκκλησιῶν διαφωνουσῶν καὶ διίσταμένων, ἔπεται ὅτι αὕτη φερομένη εἰς ποικίλας κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀληθεῖς μορφάς, ἥκιστα καθοδηγεῖται ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἥτοι δὲν εἶνε ἀλάθης· αἶρομένου δὲ τοῦ ἀλαθίου, οὐδαμῶθεν ἔχει νὰ πεισθῇ τις περὶ τῆς ἀληθείας ὧν πιστεύει. Δογματικῶς λοιπὸν ὁ θέλων νὰ ἀμφισβητήσῃ τὸ δόγμα τῆς σωζούσης Ἐκκλησίας, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἀπαρνηθῇ τὸ ἀλάθητον τῆς Ἐκκλησίας, διότι, ὡς ὀρθῶς παρετήρησεν ὁ Hase (Polemik σ. 51), τὸ δόγμα τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ σωτηρίας εἶνε ἀκολουθία τοῦ ἀλαθίου. Ἀφ' οὗ ἢ Ἐκκλησία σύννοιδεν ἑαυτὴν ὡς τὴν μόνην τῆς ἀποκεκαλυμμένης ἀληθείας τα-

1. «Ὁ μὴ ἀνήκων εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν δὲν δύναται νὰ ἀνήκῃ οὐδεμιᾷ ἐκκλησίᾳ». (Pearson παρὰ Wordsworth Θεοφιλ. Ἀγγλικ. 24). «Οἱ φέροντες, παρατηρεῖ ἄριστα ὁ ὀρθόδοξος Γάλλος Guetlée, τὸν τίτλον τοῦ Χριστιανοῦ ἀνήκουσι κατὰ τινὰ τρόπον εἰς τὸν Χριστιανισμόν, ἥτοι εἰς τὸ σύνολον τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων· ἀλλ' ὅπως ἀνήκει τις τῇ Ἐκκλησίᾳ, δὲν ἀρκεῖ τὸ φέρειν ἐξωτερικῶς τὸν Χριστιανικὸν τίτλον, ἀλλὰ νὰ ᾖ μέλος κοινωνίας (société) τηροῦσης τὴν ἀποδοτικὴν κυβέρνησιν, τὰ μυστήρια καὶ τὴν ἀληθινὰν πίστιν ἀκριβῶς». (Union Chretienne 1862 σελ. 82—3). «Ἡ κοινότης τοιούτων ἀνθρώπων (τῶν ἑτεροδόξων) δὲν εἶνε Ἐκκλησία, ἀλλὰ πολλὰ μᾶλλον δυνάμει κακοδόξων, οἵτινες δὲν κυβερνῶνται ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ». (Πλάτ. Κατηχ. σελ. 120).

μοῦχον, φυσικῶς δικαιούται νὰ εἴπῃ ὅτι «ἐκτὸς αὐτῆς δὲν ὑπάρχει σωτηρία». Ἱστορικῶς δὲ ἢ Ἐκκλησία συνειδυῖα ἑαυτὴν ἀείποτε ὡς καθίδρυμα ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἰδρυθὲν πρὸς τε φυλακὴν τῆς πίστεως καὶ τῆς θείας χάριτος μετάδοσιν, οὐδέποτε ἀνεγνώρισε τὴν αἵρεσιν ἢ τὸ σχίσμα ὡς παράλληλα τῆς σωτηρίας ἐργαστήρια, ἀλλ' ἀπέκοπτεν ἐκ τοῦ ὑγιοῦς αὐτῆς σώματος τὰ αὐτοκατάκριτα μέλη πρὸς τε μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν τῶν πλανωμένων καὶ ἀπειθούντων, καὶ πρὸς προστασίαν τῶν λοιπῶν μελῶν ἀπὸ τῆς ἀνταρσίας καὶ τῆς αἰρετικῆς τούτων λύμης. Τοὺς μὴ ὀρθοδόξως περὶ τοῦ Κυρίου φρονοῦντας **ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία** ἐν τῇ ἐν Νικαίᾳ συνόδῳ· «τὴν καθολικὴν πίστιν, λέγει τὸ Ἀθανασιανὸν σύμβολον, **εἰμὴ τις πιστῶς καὶ βεβαίως πιστεύσει, σωθῆναι οὐ δυνήσεται**». Ubi ecclesia ibi et spiritus Dei, ὑπῆρξεν ἢ ὁμόφωνος γλῶσσα τῶν ἱερῶν πατέρων, γνωστὴ δὲ καὶ γενικὴ ἢ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν κιβωτὸν τοῦ Νῶε ὁμοίωσις, νοουμένου ὅτι ἐκτὸς αὐτῆς δὲν ὑπάρχει ζωὴ καὶ σωτηρία. Ὅτι δὲ οἱ ἀναθεματισμοί, οὓς ἐξήνεγκεν αὕτη κατὰ τῶν αἰρετικῶν καὶ σχισματικῶν, καὶ ἐν γένει ὅτι ἡ τοιαύτη ἀποκοπὴ ἀπὸ τοῦ σώματος αὐτῆς ἐξελαμβάνετο ὡς ταῦτό καὶ ἢ εἰς τὴν Σατανᾶν καὶ τὴν τιμωρὸν αὐτοῦ χεῖρα παράδοσις, τοῦτο γνωστὸν ἐκ τῆς διδασκαλίας καὶ πράξεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (1 Κορ. 5, 5) κρίνομεν περιττὸν καὶ νὰ παρατηρήσωμεν. Ἐν κεφαλαίῳ δ' εἶπεῖν, πάντες οἱ Χριστιανοί, μέχρις οὗ ἐξευρεθῇ ἡ θεωρία τῆς ἀοράτου ἢ τῆς τῶν κλάδων Ἐκκλησίας, ἐκκλησίαν ἐκάλουν καὶ ἐνόουν τὴν ὁρατὴν καὶ περιγραφτὴν ἐμφάνισιν τοῦ χριστιανισμοῦ ὡς σῶμα ὁργανικὸν τελοῦν ὑπὸ ἐπισκόπους, τὴν αὐτὴν δὲ πρεσβεῦον πίστιν, ὡς ἀνομολογοῦσι τανῦν πάντες οἱ τῶν πραγμάτων εἰδήμονες ἅμα καὶ ἀμερόληπτοι κριταί. Τὸ ἀξίωμα λοιπὸν «ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία» ἐξ ἀντικειμένου θεωρούμενον οὐδὲν ἕτερον σημαίνει ἢ ὅτι ἢ μὲν Ἐκκλησία εἶνε ἡ μόνη πρὸς σωτηρίαν ὁδὸς ἢ ὑπὸ τοῦ Κυρίου διατεταγμένη, ἢ δὲ αἵρεσις καὶ τὸ σχίσμα δὲν εἶνε ἐργαστήρια ἰσοδύναμα τῆς σωτηρίας ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διαταχθέντα, ἀλλὰ κακὰ ἀναγκαῖα κατὰ παραχώρησιν οὐχὶ δὲ κατὰ βούλησιν Θεοῦ ὑφίστάμενα, ὡς δὲ **τοιαῦτα** ἀποκλείουσιν ἀπὸ τῆς σωτηρίας. Τὸ ἀνήκειν ἐπομένως ἢ συντάσσεσθαι τοῖς τοιούτοις κόμμασι **καθ' ἑαυτὸ** δὲν

εἶνε ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀσφαλῶς εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Ἡ μὲν Ἑκκλησίᾳ διὰ τε τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας καὶ τῶν μυστηρίων **ποιεῖ** τοὺς θέλοντας μακαρίους, ἐν ᾧ αἵρεσις καὶ σχίσμα προσόμοια πρὸς ἀπατηλὰ φῶτα ἀπάγουσι φύσει ἀπὸ τῆς μακαριότητος δογματικῶς ἅμα καὶ ἠθικῶς· δογματικῶς μὲν, καθόσον παραμορφοῦσι τὰς θείας ἀληθείας καὶ ἀρνοῦνται τὸ κύρος τῆς Ἑκκλησίας ἀνοίγουσαι τὴν ὁδὸν εἰς τὸν Ὁρθολογισμόν, τὴν ἀδιαφορίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν. Ἠθικῶς δὲ, καθόσον ἡ ἐξαίροντα τὰ ἐξωτερικὰ ἔργα ὑποτρέφουσι τὸν Φαρισαϊσμόν, ἡ τῆς ζώσης πίστεως ἐχόμενα καθιστῶσι τὰ μέλη ἀδρανῆ, περὶ τὴν ἀρετὴν. Ἀλλ' ἂν ἡ Ἑκκλησία εἶνε ἡ μήτηρ τῶν πιστευόντων καὶ ἡ τῆς χάριτος καὶ σωτηρίας κιβωτός, ἡ δὲ αἵρεσις καὶ τὸ σχίσμα ὡς τοιαῦτα χωρίζουσιν ἀπὸ τῆς Ἑκκλησίας, ἥκιστα ἔπεται ἐντεῦθεν ὅτι πάντες οἱ ἐκτὸς τῆς Ἑκκλησίας ἀπόλλυνται ἀδιακρίτως. Βεβαίως τὸ ζήτημα τίς τῶν ἐκτὸς τῆς Ἑκκλησίας σώζεται ἐμφιλοχωροῦν εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ προσωπικοῦ πεδίου, τὸ δ' ἀληθὲς ἐκ τοῦ ἐλέους καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ ἐξαρτώμενον δὲν δύναται νὰ καθορισθῇ, πρὶν ἢ παρέλθῃ ἡ φθαρτὴ αὕτη τοῦ κόσμου σκηνή. Καθόλου μὲν περὶ τῶν δι' ἀφορισμοῦ ἀπὸ τῆς Ἑκκλησίας ἐκκοπτομένων, δῆλον οἰκοθεν ὅτι ἡ Ἑκκλησία ἀφορίζουσα τούτους τῆς ἰδίας κοινωνίας δὲν **θέλει** νὰ ἀποστερήσῃ αὐτοὺς τῆς αἰώνιου ζωῆς, ἀλλὰ διὰ τούτου νὰ φέρῃ εἰς ἐπίγνωσιν ἅμα καὶ διόρθωσιν. Ἡ τύχη τῆς ψυχῆς αὐτῶν ἐναπόκειται τῷ Θεῷ, διότι ἡ Ἑκκλησία ἀγνοεῖ τί κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ βίου συνέβη μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ Θεοῦ. (Πρόβλ. Speil ἐνθα καὶ ἀνωτ. σελ. 51). Ἰδίᾳ δὲ περὶ τῶν ἐκτὸς τῆς Ἑκκλησίας γεννωμένων, πολὺ φυσικὸν καὶ εὐλογον φαίνεται, ὅτι μία μοῖρα ἀνθρώπων οἱ ἀκουσίως καὶ ὑπ' ἀδηνότου ἀνάγκης τῇ πλάνῃ προσκείμενοι, ὑπὸ δὲ τῆς ἐπιπροσθούσης ἀχλύος μὴ δυνάμενοι νὰ ἀναβλέψωσι πρὸς τὸ σωτήριον τῆς ἀληθοῦς Ἑκκλησίας φῶς, δυνατόν νὰ κριθῶσιν ἐπιεικῶς καὶ νὰ τύχωσι τῆς εὐλογίας, ἣν δωρεῖται ἡ ὁμολογία τῆς θείας ἀληθείας. Ὅπως ἡ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ φύσει ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ ἄγει πολλοὺς εἰς ὀρθοτέραν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον γνῶσιν αὐτοῦ, οὕτω καὶ πολλῶ μᾶλλον ἡ ἀλήθεια ἣν πρεσβεύουσιν οἱ ἐκτὸς τῆς Ἑκκλησίας, ἐν οἷς σημείοις ὀρθοδοξοῦσι, καὶ ἡ κατὰ τὴν ἀλήθειαν ταύτην διάπλασις τοῦ ἰδίου βίου,

δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν αὐτοῖς ὡς βάσις ὑπερφυσικῆς ζωῆς καὶ κοινωνίας πρὸς τὸ φῶς, τὸ φωτίζον «πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον» (Ἰωάν. 1, 8). Τοῦτο δὲ τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ πολλοὶ καίπερ πρόθυμοι νὰ ἀσπασθῶσι τὴν ὀρθὴν διδασκαλίαν, καὶ νὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν ἀληθῆ Ἑκκλησίαν, ἀποκωλύονται ὑπ' ἀγνοίας ἀκατανικήτου νὰ ὑπερπιδῶσιν τοὺς τῶν ὁμολογιῶν φραγμούς. Ὅτι δ' ἐν γένει ἡ ἀγνοία ὑπεραπολογεῖται πρὸ τοῦ Θεοῦ, τοῦτο παρατηρεῖ μὲν ἀριστα ὁ Doellinger ἐν ταῖς γνωσταῖς περὶ ἐνώσεως τῶν Ἑκκλησιῶν ὁμιλίαις, συνομολογοῦσι δὲ πάντες οἱ ὑγιεῖς καὶ ἀθόλωτοι τὸν νοῦν Χριστιανοί. Ὅτι δὲ καὶ ἐκ θεολογικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἐπόψεως τὸ **δυνατόν** τοῦτο τῆς σωτηρίας δύναται νὰ στηριχθῇ, χωρὶς νὰ διασαλευθῇ τὸ ἀξίωμα «ἐκτὸς τῆς Ἑκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία», εἶνε ὁμοίως φανερόν. Ὁμολογοῦντες ὅτι ἐκτὸς τῆς Ἑκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία ἐννοοῦμεν ὅτι ὁ τακτικὸς καὶ διατεταγμένος φορεὺς τῶν τῆς σωτηρίας ὅρων εἶνε ἡ Ἑκκλησία, αὐτῇ δ' ἐναπέθηκεν ὁ Λυτρωτὴς τὰ τῆς μακαριότητος μέσα. Ἀλλὰ διὰ τούτου οὐδαμῶς ἀποκλείονται οἱ ἐκτακτοὶ τῆς θείας χάριτος ἀγωγοὶ εἰς τοὺς ἀναίτιως ἐν τῇ πλάνῃ διατελοῦντας, οὐδὲ περιορίζεται ἡ θεία δύναμις. «Τὰ θαύματα εἶνε δυνατά, παρατηρεῖ ὁ μνημονευθεὶς Guettée, ἐν τε τῇ φυσικῇ τάξει καὶ ἐν τῇ ὑπερφυσικῇ, οὐδὲ δικαιούμεθα νὰ περιορίσωμεν τὴν ἀπειρον δύναμιν ἐκ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ἐπόψεως. Ἐν γένει δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐκτὸς τῆς Ἑκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία· ἀλλ' εἶνε ἀληθὲς ἐπίσης ὅτι ὁ Θεὸς διὰ θαύματος τῆς ἰδίας χάριτος διατίθησι τὰ πνεύματα καὶ τὰς καρδίας προσώπων τινῶν μὴ ἀνηκόντων ἐξωτερικῶς τῇ Ἑκκλησίᾳ, ἐμπνέων τὴν γνῶσιν καὶ τὸν ἔρωτα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ... Ἡ πίστις αὕτη οὔσα πίστις τῶν ἀρχαίων πατέρων τῆς Ἑκκλησίας οὐδαμῶς ἀναιρεῖ τὸ δόγμα «ἐκτὸς τῆς Ἑκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία», διότι μόνον διὰ θαύματος ἐν τῇ ὑπερφυσικῇ τάξει δύναται τις νὰ σωθῇ ἐκ τῶν μὴ ἀνηκόντων ἐξωτερικῶς τῇ Ἑκκλησίᾳ». (Union Chretienne 1862 σελ. 83—3). Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πότε μὲν καὶ εἰς τίνας ἐνεργεῖ ἡ θεία δύναμις ἀγνωστον, μόνος δὲ ὁ Θεὸς γινώσκει τίς ἡ ἀθῶα καὶ τίς ἡ ἐνοχος πλάνη καὶ ἀγνοία, σκοπομένης δὲ τῆς διαφορᾶς τῶν χωρῶν, τοῦ πνεύματος καὶ τοσούτων ἄλλων συνθηκῶν, τίνα τὰ ὅρια τὰ χω-

ρίζοντα τὴν ἑνοχὸν πλάνην ἀπὸ τῆς ἀκουσίας καὶ συγγνωστῆς, εἶνε φανερόν ὅτι τὸ ζήτημα διὰ τὰ πρόσωπα ἕκαστα μένει καθόλου ἀπροσδιόριστον, ὃ δ' ὀρθόδοξος πεποιθὼς ὅτι πᾶν γνήσιον μέλος τῆς ἀληθοῦς Ἑκκλησίας εἶνε **ἀσφαλῶς** τῆς μακαριότητος μέτοχον, πρέπει νὰ μὴ ἀποτολμᾷ νὰ ἐρευνᾷ τὰ κρίματα τοῦ θεοῦ ἐλέους, μὴδὲ νὰ προσδιορίσῃ τὰ ὅρια τῆς δυνάμεως «τοῦ θέλοντος πάντας ἀνθρώπους **σωθῆναι** καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν» (1. Τιμ. 2,4).

Ἀπομένει ἡ ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ προσηλυτισμοῦ ἔνστασις, ἣν ἐνιστάμενοι δι᾽ ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Ἑκκλησία οὐδεμίαν δεικνύουσα σπουδὴν πρὸς τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὸν προσηλυτισμὸν ἑτεροδόξων ἥκιστα σύνοιδεν ἑαυτὴν ὡς τὴν ἀληθῆ τοῦ Χριστοῦ Ἑκκλησίαν.

Γνώρισμα ἀσφαλὲς τῆς ἀληθοῦς Ἑκκλησίας τῆς πεπιστευμένης τοὺς θησαυροὺς τῆς ἀληθείας εἶνε ὁ διακαὴς πόθος καὶ ἡ σπουδὴ πρὸς μετάδοσιν αὐτῶν τῇ ἀπίστῳ καὶ πεπλανημένῃ ἀνθρωπότητι. Ὑπὸ τοῦ πνεύματος δὲ τούτου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς αὐταπαρνησίας ἀγόμενοι οἱ ἡμέτεροι πατέρες διέδωκαν τὸ Εὐαγγέλιον ἀπανταχοῦ χριστιανίσαντες τὰ βάρβαρα φῦλα τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας πιστοὶ τῷ εἰπόντι: «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη» (Ματθ. 28,19). Ἐὰν δὲ μετὰ τὸ σχίσμα ἡ Ὀρθόδοξος Ἑκκλησία δὲν ἐκδιπλοῖ τὸ πνεῦμα τοῦτο δι' εὐρείων ἱεραποστολῶν ὡς πρότερον, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ἔπαυσε νὰ ὑπολαμβάνῃ ἑαυτὴν ὡς ταμιούχον τῆς ἀληθείας, ἢ ὅτι ἐξ αὐταρεσκείας ἢ «αὐταρκειᾶς κεκορεσμένου κατόχου», ἢ «συναισθήσεως τῆς ἰδίας ἀδυναμίας», ὡς ἀδυσανίστως ἀποφαίνονται τινες τῶν ξένων θεολόγων (Loofs Symbolik 167. Hofman ἐν Θεολ. Εὐγενίου σελ. ΚΕ') παρητήθη πάσης πρὸς μετάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου ἐνεργείας. Τούναντίον μυριόστομος ἀπὸ τοῦ σχίσματος ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς Ὀρθόδοξου Ἑκκλησίας, κηρυττούσης ὅτι αὕτη εἶνε ἡ διαφυλάξασα ἀλώβητον τὴν παρακαταθήκην τῆς πίστεως, καὶ ὅτι καθῆκον αὐτῆς ἀπαράβατον εἶνε νὰ διαδῶ τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὰ ἔθνη καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ τοὺς πεπλανημένους καὶ περὶ τὴν πίστιν νοσοῦντας. Ἀλλὰ τότε πόθεν προέρχεται ἡ παρ' Ὀρθοδόξοις ἑλλειψὶς συστήματος σοβαρᾶς καὶ εὐρείας ἱεραποστολῆς; Τοῦτο κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποδοτέον εἰς τὴν βίαν τῶν περιστάσεων καὶ τὰς ἀνάγκας, ὑφ' ὧν περιοριζομένη

ἡ Ὀρθόδοξος Ἑκκλησία μετὰ τὸ σχίσμα ἔστρεψε καὶ περιορίσεν ἐξ ἀνάγκης τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐπὶ τὴν συγκράτησιν τῶν ἰδίων τέκνων ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ, ἐπὶ τὴν φυλακὴν δὲ καὶ περιφρούρησιν τῆς πολυειδῶς ἀπειλουμένης παρακαταθήκης τῆς πίστεως. Οὕτως ἐμορφώθη ἡ ἡρεμὸς καὶ εἰρηνικὴ ζωὴ τῆς Ὀρθόδοξου Ἑκκλησίας, ζωὴ μᾶλλον καὶ διεύθυνσις πρὸς τὰ ἔσω ἢ τὰ ἔξω, νέκρωσις τοῦ ἱεραποστολικοῦ πόθου, ἣν ὁ ἀγνοῶν τοὺς γενιουργοὺς λόγους εὐχερῶς ἠδύνατο νὰ ἐκλάδῃ ὡς ἀδιαφορίαν περὶ τὴν διάδοσιν τῆς ἱερᾶς ἀληθείας, ἐκ τούτων ἢ ἐξ ἐκείνων τῶν ἐλατηρίων προῖοῦσαν. Καὶ συνεστάθησαν μὲν ἐν Ρωσσίᾳ ἱεραποστολαὶ διὰ τὸν Καύκασον, τὴν Σιβηρίαν καὶ τὴν Ἰαπωνίαν· ἀλλ' ὅτι καθόλου ἡ Ἀνατολικὴ Ἑκκλησία παρὰ τὸν ὀρθόδοξον αὐτῆς χαρακτῆρα καὶ τὴν θεϊαν ἀρχὴν διατελεῖ καὶ σήμερον ἔτι ὑπὸ τὴν ροπὴν τῶν δυσμενῶν περιστάσεων, ὧν ἄλλοτε ἐγένετο θῦμα, τοῦτο καὶ οἰκοθεν συμφανὲς ὅν δὲν πιστεύομεν νὰ σκανδαλίσῃ τοὺς γινώσκοντας νὰ διακρίνωσι τὸ θεῖον καὶ ἀναλλοίωτον μέρος τῆς Ἑκκλησίας ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπείου, τοῦ εἰς τὴν ἐπήρειαν τοῦ χρόνου καὶ τῶν περιστάσεων ὑποκειμένου. Μὴ λησμονώμεν ὅμως ὅτι εἰς τὴν νέκρωσιν ταύτην τῆς ἱεραποστολῆς τὴν εἰσέτι παρατεινομένην συνεβάλλοντο καὶ πάλαι καὶ νῦν δύο τινά. Τοῦτο μὲν ὁ ἐθνικὸς κόσμος ἢ δὲν εὐρίσκεται εἰς τοπικὴν ἐπαφὴν ἢ διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἀρχὴν ἢ τὴν πολιτικὴν ροπὴν δυνάμεων ἑτεροδόξων· τοῦτο δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος τούτου, τὸ ἐκφαίνόμενον ἐν τῇ φιλαργυρίᾳ, φιλαρχίᾳ καὶ τῇ ἀπολαύσει ὑπὸ πολυειδῶν συνθηκῶν καὶ παραγόντων **παντὶν** ὑπορριπιζόμενον, καθιστᾷ τὸ ἔδαφος ἥκιστα πρόσφορον εἰς παραγωγὴν ζηλωτῶν καὶ ἀνιδιοτελῶν τοῦ θεοῦ λόγου κηρύκων. Δὲν ἐμνημονεύσαμεν τὴν πτωχείαν καὶ ἑλλειψὶν ὑλικῶν μέσων, δι' ἧς συνήθως δικαιοῦσι τὴν παρ' ἡμῖν ἑλλειψὶν τῆς ἱεραποστολῆς, διότι αὕτη, ὡς ἀποδεικνύει ἡ πρώτη διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ, οὐδέποτε ὑπῆρξε κώλυμα ἀνυπερβλήτων τοῖς πεπειθόσιν ἐπὶ τὴν ἀντίληψιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ πιστοῖς ὁπαδοῖς τοῦ εἰπόντος «Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μὴδὲ ἄργυρον μὴδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν». (Ματθ. 10,9).

Σημειωτέον ὅμως καλῶς ὅτι, εἰ καὶ ἡ σπουδὴ εἰς διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου εἶνε γνώρισμα τῆς ἀληθοῦς Ἑκκλησίας, τὸ ἀπλῶς προσηλυτίζειν

δὲν εἶνε ἀκόμη μαρτύριον τῆς ἀληθοῦς Ἑκκλησίας, ἅτε δυνάμενον νὰ προέλθῃ ἐκ πνεύματος ἐξωτερικῆς ἢ ὑλικῆς ἐπικρατήσεως καὶ ἄλλων ἐλατηρίων οὐδὲν κοινὸν ἐχόντων πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς αὐταπαρνήσεως, οὗ ἐμφορούμενοι ὀφείλουσι νὰ κηρύττωσι τὸ Εὐαγγέλιον οἱ ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου. Ὅπως πάλοι οἱ Φαρισαῖοι περιῆγον γῆν καὶ θάλασσαν τοῦ ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον, οὕτω καὶ τανῦν προπαγάνδαι τινὲς τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἀσμενίζουσιν εἰς ἱεραποστολὴν, ἥς τὰ ἐλατήρια ἀλλότρια τῆς εὐσεβείας, τὰ δὲ μέσα ἐναντία τοῦ ὅλως εὐγενοῦς αὐτῶν ἀγῶνος. Ὅτι δὲ ἐκ τοιαύτης ἱεραποστολικῆς ἐνεργείας δὲν δύναται νὰ προέλθῃ πλούσιος θερισμός, δεικνύουσι τὰ πενιχρὰ ἀληθῶς ἀποτελέσματα, εἰς ἃ μετὰ πολυχρονίους ἀγῶνας καὶ πολυειδεῖς θυσίας ἔβησεν ἡ ἱεραποστολή. Οἱ προσηλυτιζόμενοι ἀείποτε δυσπίστως ἔχουσι πρὸς ἀποστόλους, οἵτινες καὶ ἄλλως καὶ διὰ τῶν ἥκιστα Εὐαγγελικῶν μέσων, ἅτινα πρὸς τὸ σαγννεῦσαι μετέρχονται, ἀποφαίνουσιν ἑαυτοὺς ὄργανα πολιτικῆς ἢ ἐκκλησιαστικῆς ἐπικρατήσεως οὐχὶ δὲ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ὅτι δ' ἀφορᾷ ἰδίᾳ εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἑτεροδόξων εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἡ Ἀνατολικὴ Ἑκκλησία εὐχεται μὲν ἀείποτε ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως καὶ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν πεπλανημένων, καθόσον δὲ αἱ περιστάσεις καὶ τὰ λοιπὰ μέσα ἐπιτρέπουσιν αὐτῇ, οὐδεμίαν παραλείπει εὐκαιρίαν, ὅπως δεικνύῃ ὅτι αὕτη εἶνε ὁ ὕγινης τοῦ Χριστιανισμοῦ τύπος. Πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ἠλεγξε καὶ διατελεῖ ἀπὸ τοῦ σχίσματος ἐλέγχουσα τοὺς παπικοὺς καὶ εἴτα τοὺς Λουθηροκαλβινικοὺς ὡς ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς Ἑκκλησίας ἐκπεσόντας, τὴν τε ὀρθὴν διδασκαλίαν τῆς παρναδόσεως προβαλλομένη καὶ τὴν ἀληθινὴν μάνδρα-δεικνύουσα, εἰς ἣν δέον νὰ ἐπιστρέψωσι οἱ πεπλανημένοι. Ὅτι δὲ οἱ τοιοῦτοι διὰ συγγραφῶν καὶ ἐγκυκλίων ἐλεγχοὶ τεκμηριοῦντες τὴν συνείδησιν τῆς Ἑκκλησίας ἡμῶν ὡς Ὁρθοδόξου δύνανται νὰ ἀναπείσωσιν ἢ νὰ ὑπεγείρουν εἰς σκέψιν καὶ ἐξέτασιν ἑτεροδόξους πιστεύοντας ἀληθῶς εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Ἑκκλησίαν, μόλις εἶνε ἀνάγκη καὶ νὰ παρατηρήσωμεν. Ἐὰν δὲ σεβομένη τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως οὐδαμοῦ παρεκκλίνῃ εἰς παραπειστικοὺς καὶ ἀναγκαστοὺς προσηλυτισμοὺς, ὡς αἱ τῶν ἑτεροδόξων προπαγάνδαι, διὰ τούτου ἀποδείκνυται ἐμπεφορημένη

τοῦ γνησίου Χριστιανικοῦ πνεύματος, ὡς θὰ ἴδωμεν. Βεβαίως ὡς ἐν τῷ προσηλυτίζειν καθόλου, οὕτω καὶ ἐν τῷ ἀναπείθειν τοὺς ἑτεροδόξους ὑστερεῖ καθόλου ἡ Ἀνατολικὴ Ἑκκλησία. Πλείστας παρείδομεν εὐκαιρίας, καθ' ἃς ἡδυνάμεθα νὰ κραταιώσωμεν τὸ σῶμα τῆς Ἀνατολικῆς Ἑκκλησίας, καὶ νὰ ὑπανάψωμεν καὶ ἀναζωπυρήσωμεν τὸν πόθον ἑτεροδόξων πρὸς τὴν ἀρχαιοπρεπῆ μορφήν αὐτῆς. Ἐὰν ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀμερικῇ εἴχομεν κήρυκας τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ὄργανα περὶ τὰς σχέσεις τῶν Ἑκκλησιῶν πραγματευόμενα, ὡς ἦν ἄλλοτε ἡ ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένη Union Chretienne, τό τε πολὺ κοινὸν θὰ εἶχε διάφορον περὶ Ὁρθοδοξίας ἰδέαν, ἴσως δὲ καὶ ἐν τῷ αἵωνι τούτῳ τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας θὰ ἡριθμοῦμεν πλείονας ἐκ τῶν Εὐρωπαίων καὶ τῶν Ἀμερικανῶν προσηλύτους. Δυστυχῶς ὅμως ἡ μὲν «Χριστιανικὴ ἔνωσις» δὲν ἀφῆκε διάδοχον, οἱ δὲ διευθύνοντες τὰς ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ Ὁρθοδόξους κοινότητας διὰ λόγους, ὧν ἡ ἐξέτασις διαφεύγει τὰ ὅρια τῆς παρούσης μελέτης, δὲν δύνανται νὰ ἀναδείξωσι ἐν ἑτεροδόξοις τὴν ἀσπίλον καὶ ἐπιβαλλομένην μορφήν τῆς Ὁρθοδοξίας, καθιστάντες τὰς κοινότητας ἂν ὅχι κέντρα ἱεραποστολῆς καὶ προσηλυτισέως, τοῦλάχιστον μαρτύρια περιφανῆ τοῦ Ὁρθοδόξου πνεύματος. Ὅτι δὲ ἡ ἀλήθεια παρισταμένη ἐν τῇ καθαρᾷ αὐτῆς καὶ ἀνοθεύτῳ ὀφεί θέλγει τὴν καρδίαν καὶ σαγννεύει τὸ πνεῦμα, εἶνε παντὶ που φανερόν.

Τοσαῦτα περὶ τῆς ἱερᾶς ἐνότητος τῆς ὁρατῆς Ἑκκλησίας, ἣν ἡμαρτημένως διαμυθισθητούσι τινες ἐπικαλούμενοι μάλιστα καὶ τὴν γνώμην τῆς Ἀνατολικῆς Ἑκκλησίας. Καιρὸς δὲ ἦδη νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὴν ἐτέραν πρότασιν τῶν Ὁρθοδόξων Γραμμάτων, τὴν ἀρχὴν καὶ κρηπίδα τῆς ἐνώσεως τῶν Ἑκκλησιῶν

(ἔπεται συνέχεια)

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Κανονισμοὶ ἐπαρχιῶν Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης. — Ἐπανορθοῦντες ἀνακρίθειάν τινα παρεισδύσασαν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἑκκλησ. Ἀληθείας», σημειοῦμεν ὅτι τὸ ἄρθρον 202 τῶν ἐν λόγῳ Κανονισμῶν ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ὡς προϋτάθη ὑπὸ τῶν σεβασμ. ἀρχιερέων, καὶ οὐχὶ ὡς ἀντιπροϋτάθη ὑπὸ τῶν λαϊκῶν ἀντιπροσώπων.

Μητρόπολις Νικομηδείας. — Ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Νικομηδείᾳ περιοδείας ὁ πανιερ μητροπολίτης πρῶν Μαρωνείας κ. Κωνσταντίας, ἀποσταλὴς ὑπὸ τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Νικομηδείας κ. Φιλοθέου πρὸ δύο μηνῶν. ἐπὶ πνευματικῇ ἐπισκέψει τῶν εὐσεβῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας.

Μητρόπολις Κορινθῶν. — Τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς κοινότητος Κορυστᾶς, ὁσημέραι πολυανθρωποτέρας καθισταμένης, πρὸ τριακονταετίας ἔτι κατενοήθη ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ ἡλικίαν δύο αἰώνων ἀριθμοῦντος μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, διὸ καὶ κατεδαφισθέντος τοῦ τότε παρεκκλησίου, τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου τιμωμένου, κατετέθη ὁ θεμέλιος λίθος πρὸς ἀνοικοδομὴν τοῦ ναοῦ ἐπὶ βάσεων εὐρυτέρων. Ἦδη δὲ συντελεσθείσης τῆς οἰκοδομῆς, φιλοτίμῳ μὲν συνδρομῇ τῶν πολιτῶν, μεγαθύμῳ δὲ χορηγίᾳ τοῦ μεγάλου τῆς πατρίδος εὐεργέτου Ἀναστασίου Ἀβραμίδου Λιάκτου, τὰ ἐγκαίρια αὐτοῦ τελεσθήσονται τῇ 10 προσεχοῦς ἰουλίου.

Μητρόπολις Ἀγχιάλου. — Ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἡ εἰς Ἀγχιάλον ἀποστολὴ τοῦ θεοφιλ. ἐπισκόπου Ξανθουπόλεως κ. Ἰωάννου, ὅστις θέλει παραμένει ἐκεῖσε ὡς ἐπίτροπος τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Ἀγχιάλου κ. Βασιλείου παρεπιδημοῦντος ἀπὸ ἐνὸς ἔτους ἐνταῦθα.

Μητρόπολις Ἰμβρου. — Τῇ κυριακῇ, 5 ἰουνίου, καθ' ἃ τηλεγραφικῶς ἠγγείλεν ἐκ Θεσσαλονίκης, ὅπου διμηνίαν παρέμενεν, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ πανιερ. μητροπολίτης Ἰμβρου κ. Ἰωαννίκιος, ἐφοδιασθεὶς διὰ τῶν νεομισμένων πατριαρχικῶν γραμμῶν καὶ τοῦ ὑψηλοῦ συστατηρίου πατριαρχικοῦ βερατίου.

Μητρόπολις Στρωμνίτης. — Πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος, ἔνεκεν ἐπαρχιακῆς ὑποθέσεως σπουδαίας, κατῆλθεν εἰς Θεσσαλονίκην ὁ πανιερώτατ. μητροπολίτης Τιβερίουπόλεως καὶ Στρωμνίτης κ. Γρηγόριος μετὰ τινων δημογερόντων, ἐπιστρέψαντες εἰς τὰ ἴδια μετὰ τὴν αἰσίαν ἐπίλυσιν τῆς ὑποθέσεως.

Μητρόπολις Ἡλιουπόλεως. — Ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ ἀρξαμένου μηνὸς ἰουνίου παρεπεδήμει ἐν Σμύρνῃ, χάριν ὑποθέσεων τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως καὶ Θυατείρων κ. Ταράσιος.

Συγγραμμάτων ἔγκρισις. — Ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐπεκύρωσεν, ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς τρίτης τὴν δια-

γνώμην τῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐγκρινάσης μετὰ τινων διορθώσεων ἀπαραιτήτων τὴν ὑπὸ τοῦ ἱερολογ. διακόνου καὶ καθηγητοῦ τῶν ἱερῶν ἐν τῷ γυμνασίῳ Σάμου κ. Χριστοφόρου Κνήτου συγγραφείσαν Ὀρθόδοξον Χριστιανικὴν Κατήχησιν χάριν τῶν σχολείων τῆς μέσης παιδείας.

Ἐφορία Ἀρχιγενεῶν καθιδρυμάτων. — Μέλος τῆς ἐφορίας τῶν Ἀρχιγενεῶν ἐκπαιδευτικῶν καθιδρυμάτων ἐξελέγη ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου κ. Ἐμμ. Ρακτιβάν, προσωρινῶς ἀντικαθιστῶν τὸν ἐν τῇ ἐφορίᾳ ταύτῃ ὡς ἀντιπρόσωπον τοῦ Ἐθν. Μ. Συμβουλίου καὶ ὡς ταμίαν ἐργαζόμενον κ. Μ. Πορτοκάλογλου, ἀπόντα, ὡς γνωστὸν, εἰς Εὐρώπην, ἐπ' ἀδείᾳ.

Ἐπιτροπὴ Ἀγίου Θεράποντος. — Πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς τῆς διαχειριζομένης τὰ κατὰ τὸ ἅγισμα τοῦ ἁγίου Θεράποντος διωρίσθη, ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς τρίτης, ὁ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτης Μεθύμνης κ. Στέφανος, τὰ καθήκοντα ταῦτα καὶ πρὸ τετραετίας ἐξασκήσας μετὰ πολλῆς ἀφοσιώσεως καὶ ζήλου.

Μέριμνα ὑπὲρ βιβλιοθηκῶν. — Ἡ ἱερὰ Σύνοδος, μεριμνῶσα τῆς πλουτίσεως τῆς πατριαρχικῆς καὶ τῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ Χάλκης βιβλιοθήκης, ἀπεφάσισεν, ἐν τινι τῶν τελευταίων αὐτῆς, συνεδρίων, ἵνα ἀπὸ τοῦδε ἐκ πάσης βιβλιοθήκης περιλαμβανομένης ἐν περιουσίᾳ ἀρχιερέως ἀποθνήσκοντος, ἡ πατριαρχικὴ καὶ ἡ βιβλιοθήκη τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς λαμβάνωσιν ὅσα βιβλία λείπωσιν ἐξ αὐτῶν, προτιμωμένης πάντοτε τῆς ἐν Θεολογικῇ Σχολῇ.

Ἱερατικὸν ταμεῖον. — Ὑπὸ τῆς Κ. Ἐκκλησι. Ἐπιτροπῆς ἀνετέθη ἡ διαχείρισις τοῦ ταμεῖου τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς εἰς τὸν ἱερολογ. διάκονον κ. Ἀθηναγόραν, ἐκφρασθεῖσιν ἅμα καὶ πολλῶν εὐχαριστιῶν εἰς τὸν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον μετ' ἀκριβείας καὶ πολλοῦ ζήλου τὰ καθήκοντα ταμίου διεξαγαγόντα πανιερ. μητροπολίτην Χαλδίας κ. Λαυρέντιον.

Ἐνδείξεις εὐλαβείας. — Εἰς τὰ πατριαρχικά τηλεγραφήματα, δι' ὧν νύχето τὰ δέοντα ὁ παναγ. οἰκουμενικὸς πατριάρχης τῷ τε ἐριτίμῳ ζεύγει Δημητρίῳ Α. Νελίδωφ καὶ Ἀλεξάνδρῳ Θεοδ. Μαυρογορδάτου καὶ τοῖς γονεῦσιν ἀμφοτέρων, ἀπῆντησαν τῇ Α. Θ. Π. τηλεγραφικῶς οἱ τε νεόνυμφοι καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν ἰδιαιτέρως. Ὁ γάμος ὁ στενῶς ἐνώσας δύο διακεκριμένους οἰκο-

γενείας, συνιστώσας τὴν ἀριστοκρατίαν ἐν τε τοῖς αἰσθήμασι καὶ τῇ ἀνατροφῇ καὶ ταῖς εὐγενέσιν ὑπὲρ τῶν καλῶν ἔργων ἐπιθυμίαις, ἐγένετο καὶ πάλιν ἀφορμὴ διατρανώσεως τῆς ἁκρας πρὸς τε τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τὸ πρόσωπον τῆς Α. Θ. Π. εὐλαβείας, ἐφ' ἣ γινώσται μὲν ἦσαν αἱ δύο οἰκογένειαι, Νελίδωφ καὶ Μαυρογορδάτου, γνωρίζεται δ' ἄρτι καὶ ἡ ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας συνεστηκυία τρίτη.

Μοναστηριακὴ Ἐπιτροπὴ.— Συνῆλθε σήμερον ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ προέδρου αὐτῆς σεβασμ. μητροπολίτου Κολωνίας κ. Πολυκάρπου ἡ Μοναστηριακὴ Ἐπιτροπὴ, λαβοῦσα ὑπ' ὅψιν καὶ διεκπεραιώσασα αἰτήσεις καὶ γράμματα τῶν ἱερῶν σταυροπηγιακῶν μονῶν Μύρων (Λυκίας), ἁγίου Ἀθανασίου Τζαδῆρι (Αἰνίου), Ἰωάννου Θεολόγου Πελεκητῆς (Προύσης), Στύλου καὶ Δίρβεως (Δρυϊνουπόλεως), Σωσίνου, Θεοτόκου Χουτουρά (Χαλδείας).

Ἀρχιερατικαὶ περιουσίαι.— Τῇ προπαραελθούσῃ δευτέρᾳ ἐξηκολούθησεν ἡ δημοπρασία τῶν εὑρεθέντων πραγμάτων τῆς περιουσίας τοῦ μακαρίτου πρώην Μεσιμβρίας Ἀνθίμου. Ἀναβλήθεισα δ' ἀπὸ τῆς παρελθούσης δευτέρας, ἔνεκα τῆς ἐορτῆς, ἐξακολουθήσει τῇ προσεχεῖ δευτέρᾳ (13 ἰουνίου) ἀπὸ πρωΐας ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Κοινοῦ γεννησομένη ἡ ἐκποίησης τῶν μενόντων πραγμάτων τῶν περιουσιῶν τῶν ἀοιδίμων μητροπολιτῶν Ἰμβρου Παΐσιου καὶ Φιλοθέου.

Ἐκκλησιαστικὰ ὀφθήκια.— Τῇ δευτέρᾳ τῆς Ἀγίας Τριάδος ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐχειροθέτησεν, ἐν τῷ ἐπωνύμῳ ναῷ, κατὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν, ἀρχιμανδρίτην τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τὸν ἀπὸ ἐνδὸς τετάρτου αἰῶνος εὐδοκίμως ἱερατεύοντα παρὰ τῇ ἐν Σταυροδρομίᾳ ὀρθοδόξῳ κοινότητι πανοσ. κ. Σπυρίδωνα Ἡπειρώτην.

Ἑορταὶ ναῶν.— Τῇ δευτέρᾳ, ἰουνίου 6, πανηγυρίζοντος τοῦ ἐν Σταυροδρομίᾳ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐχοροστάτησεν ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν, ἐν ἣ πλῆθος συνέρρευσεν ἄπειρον, μετ' εὐλαβείας ἁκρας ἀπεκδεχόμενον τὴν εὐλογίαν τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ πατρὸς καὶ πατριάρχου— Ἐπίσης ἐπανηγύριζε καὶ ὁ ναὸς τῆς Θεολογικῆς ἐν Χάλκῃ Σχολῆς, τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἀγίας Τριάδος. Τὴν θεῖαν λειτουργίαν ἐτέλεσαν ἐν αὐτῷ οἱ σεβασμ. συνο-

διοὶ μητροπολίται Πισιδίας κ. Γεράσιμος καὶ Κολωνίας κ. Πολύκαρπος, μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τῆς σχολῆς πανιερ. μητροπολίτου Σταυροπόλεως κ. Ἀποστόλου.

Ῥωδοὶ προσκύννται.— Εἰς προσκύννησιν τῶν ἁγίων τόπων διὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως μεταβαίνοντες προσῆλθον τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ καὶ ἡσπάσαντο τὴν δεξιὰν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Βολοκολάμσκης κ. Εὐδόκιμος πρύτανις τῆς ἐν Μόσχᾳ θεολογικῆς ἀκαδημίας ἐν συνοδίᾳ τῶν ἐλλογίμων καθηγητῶν αὐτῆς κ.κ. Νικολάου Κάπτερεφ, καθηγητοῦ τῆς ἀρχαίας πολιτικῆς ἱστορίας, Νικολάου Ζαόξερσκι καθηγητοῦ τοῦ κανονικοῦ δικαίου, Ἰ. Ποπώφ τῆς πατρολογίας καὶ Βασιλείου Σοκολώφ τῆς ἱστορίας τῶν δυτικῶν ὁμολογιῶν, ὡς καὶ τοῦ κ. Νικολάου Βσεχσφιάτσκη γραμματέως τῆς ἀκαδημίας καὶ ὁμίλου τεσσαράκοντα πέντε περίπου φοιτητῶν. Ἡ Α. Θ. Π. ἐδέξατο πάντας ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν πατριαρχῶν καὶ διαλέξατο ἐν τῷ πατριαρχικῷ γραφείῳ μετὰ τοῦ θεοφιλεστάτου πρυτάνεως καὶ τῶν καθηγητῶν. Πᾶσα ἡ συνοδία ἀποχαιρετίσασα κατόπιν τὴν Α. Θ. Π. κατῆλθεν εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναὸν καὶ ἔψαλεν ὁρμονικῶς ρωσιστὶ μὲν τὸ τροπάριον «Ὑπὸ τὴν σὴν εὐσπλαγχνίαν», ἑλληνιστὶ δὲ τὸ «Κύριε ἐλέησον» καὶ τὸ «Τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερέα ἡμῶν». Τῇ ἐπαύριον, ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. ἀντεπεσκέψατο ἐν τῷ ἐν Γαλατῇ ρωσικῷ μετοχίῳ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος ὁ πανοσιολ. δευτερεύων κ. Ἱερόθεος μετὰ τοῦ ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ Α' πατριαρχικοῦ γραφείου κ. Χρ. Παπαϊωάννου, τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Βολοκολάμσκης ἐρμηνεύσας τὰς κατευοδίους πατριαρχικὰς εὐχὰς αὐτῷ τε καὶ τοῖς αὐτῷ συνοδεύουσιν ἐλλογίμοις καθηγηταῖς οἵτινες θέλουσι μεταβῆ πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν Ἀγίων Τόπων.

Ὀνομαστικαὶ ἐορταί.— Τῇ κυριακῇ, 5 ἰουνίου, μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Δωροθέου ἐπισκόπου Τύρου. συνεχάρη ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης τηλεγραφικῶς μὲν τῷ παν. μητροπολίτῃ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, διὰ δὲ τοῦ ἱερολογ. δευτερεύοντος τῷ ἐν ταῦθα διαμένοντι πανιερ. μητροπολίτῃ Σωζοαγαθολέως ἀμφοτέροις ἄγουσι τὴν ὀνομαστικὴν αὐτῶν ἐορτήν.

Πατριαρχικαὶ εὐχαί.— Τῇ κυριακῇ, κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ὁ ἱερολογ. δευτερεύων κ. Ἱερόθεος, ἐπισκε-

ψάμενος τὴν Α. Θ. τὸν ἀντιναύαρχον καὶ πρῶτον μέλος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Ν. Κοσμᾶ πασᾶ, ἠρμύνευσε τὰς πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ προσρήσεις ἐπὶ τῷ πρὸ ὀκταμῆρου τελεσθέντι ἀρραβῶνι τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ δεσποσύνης Ἀντιόπης μετὰ τοῦ ἀξιοτίμου δευτέρου διερμηνέως τῆς βασιλ. ἑλληνικῆς πρεσβείας κ. Γ. Λαγουδάκη. — Σήμερον ἡ Α. Θ. Παναγιότης δεβίβασε διὰ τοῦ ἱερολογ. δευτερεύοντος τὰς πατρικὰς αὐτοῦ εὐχὰς, ἐπὶ τῇ εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ἀφίξει, ταῖς ἐριτίμοις κυρίαῖς Βλαστοῦ καὶ Γαρδικιώτη.

Ἐπισκέψεις. — Τῇ παρελθούσῃ παρασκευῇ, μετὰ μεσημβρίαν, ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους ἐξ. Κ. Καραθεοδωρῆ, ὡς καὶ ὁ τέως διευθυντὴς τῶν τῆς Ἀνατολῆς σιδηροδρόμων κ. Ζάνδερ, ὃν ἀναχωρήσαντα τὸ σάββατον εἰς Βερολίνον ὅπως ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ τμήματος τῶν ἀνατολικῶν ὑποθέσεων τῆς Γερμανικῆς Τραπεζῆς ἀντεπεσκέψατο ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὁ Μ. πρωτέδικος καὶ Ἀ' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου κ. Π. Δ. Νικολόπουλος. — Τῇ τρίτῃ μ. μ. ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. ὁ Ἀ' διερμηνεὺς τῆς ἐνταῦθα πρεσβείας τῆς Ὁλλανδίας κ. Καραβετιάν.

Κηδεία. — Τῷ σαββάτῳ, τελουμένης ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἐν Σταυροδρομίῳ, τῆς κηδεΐας τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Ἀνανιάδου, ἧς προΐσταντο οἱ σεβασμ. μητροπολίται Χίου καὶ Δρυϊνουπόλεως μετὰ τοῦ πανιερ. Ταρσοῦ καὶ Ἀδάνων, παρέστη ἐκ προσώπου τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ὁ ἱερολογ. δευτερεύων κ. Ἱερόθεος, ἐρμηνεύων τὰς ὑπὲρ ἀναπαύσεως τοῦ θανόντος χρηστοῦ πολίτου καὶ εὐσεβοῦς χριστιανοῦ πατριαρχικὰς εὐχὰς τοῖς πενθοῦσι τέκνοις καὶ ἀδελφοῖς τοῦ μεταστάντος.

Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή. — Ἀνξασὼν τῶν γραπτῶν ἐξετάσεων τῶν μαθητῶν τῆς Πατριαρχικῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, ἤρξαντο ἀπὸ τῆς παρελθούσης τετάρτης, 1 ἰουνίου αἱ προφορικαὶ ἐξετάσεις τῶν τελειοδιδάκτων γινόμεναι κατὰ τὸ ἐκδοθὲν ἐπὶ τούτῳ πρόγραμμα. Κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐξετάσεων παρίσταντο οἱ σεβ. μητροπολίται Πισιδείας, ὁ καὶ πρόεδρος τῆς ἐφορίας, Διδυμοτείχου, Ἀγχιάλου, πρῶτον Κῶν, πρῶτον Δισκάτης, οἱ ἐπίτροποι Ἀγίου Τάφου καὶ Ὁρους Σινᾶ, οἱ ἐφοροὶ τῆς Σχολῆς καὶ φιλόμουσὶ τινες.

Ἐθν. Ἰωακείμειον παρθεναγωγεῖον. — Τῇ

δευτέρᾳ (6) ἤρξαντο, μετὰ τὴν λῆξιν τῶν γραπτῶν, αἱ προφορικαὶ ἐξετάσεις τοῦ Ἐθν. Ἰωακείμειου παρθεναγωγείου. Παρέστησαν ἐν αὐταῖς ὁ σεβ. πρόεδρος τῆς ἐφορίας μητροπολ. Πισιδείας, οἱ πανιερ. μητροπολίται Ἀγχιάλου, πρῶτον Δεδρῶν καὶ πρῶτον Κῶν, οἱ πανοσ. ἐπίτροποι τοῦ παναγίου Τάφου ἀρχιμ. κ. Γλυκέριος καὶ τοῦ θεοβαδίστου ὁρους Σινᾶ ἀρχιμ. κ. Δανιὴλ Σουλίδης καὶ τινες τῶν γονέων. Ἡ τελετὴ τῆς ἀπονομῆς τῶν πτυ-χίων γενήσεται τῇ μεθαύριον, κυριακῇ, μετὰ μεσημβρίαν, ἅτε τῇ πρώτῃ γενησομένης τῆς ὁμοίας τελετῆς τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς.

Συλλυπητήρια τῇ Α. Θ. Παναγιότητι. —

Ἀπεστάλησαν καὶ κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην πρὸς τὸν παναγ. οἰκουμενικὸν πατριάρχην, ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Γεωργίου συλλυπητικαὶ ἐπιστολαὶ ἐκ μέρους τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Δωροθέου, καὶ ἐκ μέρους τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ἱερᾶς μονῆς Ξενοφώντος, ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν δὲ λαϊκοὶ ἔγκριτοι καὶ δημοσιογράφοι δι' ἐπιστολῶν καὶ δι' ἐπισκεπτηρίων ἐξέφρασαν αἰσθήματα παρόμοια. Πρὸς πάντας δὲ τοὺς γράψαντας ἀπήντησε καταλλήλως ὁ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Φιλεκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης «Ἀπάμεια»

— Ἀνέγνωμεν ἐν τῇ «Κωνσταντινουπόλει» ὅτι ἡ ἐν Μουδανίῳ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης «Ἀπάμεια», ἡ συγκεντροῦσα ὅλην τὴν πνευματικὴν κίνησιν τῆς φιλοτίμου ἐκείνης κοινότητος καὶ τόσον πολῦτιμον ἀληθῶς ἀποτελοῦσα παράγοντα μορφωτικόν, ἐν τελευταίᾳ γενικῇ τῶν μελῶν αὐτῆς συνεδριάσει ἐν ἐπευφημίαις ἀνηγόρευσε τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἐπίτιμον αὐτῆς προστάτην, διατρανοῦσα οὕτω καὶ τὸ γενικὸν αἶσθημα τῆς κοινότητος Μουδανίων, ἥτις ἀνέκαθεν λατρεῖαν ἀκραιφνῆ πρὸς τὸ σεβαστὸν πρόσωπον τῆς Α. Θ. Π. διατρέφει. — Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ τῆς ὁλομελείας, προτάσει τοῦ προέδρου τῆς Ἀδελφότητος κ. Κωνσταντίνου Κωνσταντινίδου, ἀρχιλογιστοῦ τοῦ σιδηροδρόμου Μουδανίων — Προύσης, ἀνηγορεύθη ἐπίτιμον αὐτῆς μέλος διὰ τὴν κοινωφελῆ δράσιν καὶ τὴν πρὸς πᾶν καλὸν προθυμίαν αὐτοῦ ὁ ἐλλόγ. συνάδελφος κ. Δημήτριος Σωφρονιάδης.

Γάμος. — Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ, τελουμένου τοῦ γάμου τοῦ ἀξιοτίμου κ. Ἀλ. Σαρίδου μετὰ τῆς δεσποσύνης Εὐανθίας Κωνσταντινίδου, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης νύδωκε

νὰ διαβιδάσῃ τὰς ὑπὲρ εὐδαιμονίας τῶν νεονύμφων εὐχὰς αὐτοῦ διὰ τοῦ ἱερολογ. διακόνου κ. Ἀθναγόρα τοῖς τε συνελθοῦσιν εἰς γάμου κοινωνίαν καὶ τῷ ἀδελφῷ τοῦ γαμβροῦ πανιερ. μητροπολίτῃ Μογλενῶν κ. Ἀνθίμῳ τῷ καὶ τελέσαντι τὸ μυστήριον τοῦ γάμου.

Ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες. — Ἀπὸ τῆς προχθὲς τετάρτης, ἐπανελάβε τὴν ἐκδοσὶν αὐτῆς, ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀρχισυντάκτην καὶ διευθυντὴν κ. Κωνστ. Π. Σπανοῦδην, ἡ ὁμόγλωσσος «Πρόοδος». Ἐκδιδομένη λίαν πρωὶ, ἡλάττωσεν ἐπαισθητῶς τὴν τε συνδρομὴν καὶ τὸ τίμημα ἐκάστου φύλλου, ἀγγέλλουσα, κατ' ἀκριβεῖς πληροφορίας, ὡς ἀγγέλλει, ἐνωρίτερον τῶν λοιπῶν ἑλληνικῶν ἐφημερίδων τῶν μετὰ μεσημβρίαν ἐκδιδομένων, πολὺ εἰδήσεις.

Ἱερὰ Μονὴ Σινᾶ. — Ἀπεστάλη ἐξαρχικῶς εἰς Σμύρνην ὁ ἐκ τῶν πατέρων τῆς ἱερᾶς μονῆς Σινᾶ πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Νικόδημος Τσέκας, ἐντολὴν ἔχων νὰ ἐργασθῇ περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἐν Σμύρνῃ κτημάτων τῆς μονῆς, διορίζων ἅμα καὶ πρόσωπον κατάλληλον ν' ἀναδεχθῇ τὰ καθήκοντα ἐπιτρόπου τῆς μονῆς, ἀντὶ τοῦ προτινὸς ἀποθανόντος.

Ἐκκλησία Ἑλλάδος.

Ἐξαρχικὴ ἀποστολή. — Ἀπεστάλησαν εἰς Ἄρταν κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα πρὸς ἐνέργειαν ἀνακρίσεων περὶ ὑποθέσεων ἀναγκομένων εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Ἄρτης ὁ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν ἀρχιεπισκοπος Ζακύνθου κ. Διονύσιος Πλέσας μετὰ τοῦ ἀρχιεργαματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Γερμανοῦ, συντελεσθείσης δὲ τῆς ἐξαρχικῆς αὐτῶν ἀποστολῆς ἐπανῆλθον ἤδη εἰς Ἀθήνας.

Ἐκκλησίαι ἐν τῇ διασπορᾷ.

Ἑλλήν. κοινότης Σώλτ-Λαίηκ. — Κατὰ τὸν «Ἀστέρ» τοῦ Σικάγου, οἱ ἐν τῇ πόλει Σώλτ-Λαίηκ τοῦ Ἰούτα ὁμογενεῖς, εἰς 1200 συμποσούμενοι, ἡγόρασαν εὐρύτατον οἰκόμενον, ἐν ᾧ προτίθενται ν' ἀνεγείρωσι ναόν. Ἡ πρὸς ἀνέγερσιν αὐτοῦ δαπάνη προϋπελογίσθη εἰς 35000 φράγκων, ἅπερ ὑπέσχοντο νὰ καταβάλλωσιν ἐγκαίρως οἱ εὐσεβεῖς ὁμογενεῖς.

ΦΙΛΟΓΕΝΕΙΑΣ ΤΕΚΜΗΡΙΑ. — Ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἐφημερίδι «Πατρίδι» τοῦ Βουκουρεστίου ἀναγινώσκουμεν εὐαρέστως δωρεὰς πρὸς αὐτὴν ὁμογενῶν, κατὰ καθῆκον ἀναγραφομένας ὑπὸ τῆς συντάξεως. Τὴν εἰς Βουλγαρίαν εἰσοδὸν τῆς ἀξιολόγου καὶ φιλοπάτριδος συναδέλφου ἀπηγόρευσε ἡ κυβέρνησις τοῦ ἡγεμόνος Φερδινάνδου, καθὼς ἀπηγόρευσε καὶ πάσας τὰς ἑλληνιστὶ ἢ γαλλιστὶ γραφομένας ὑφ' ἑλλήνων ἐφημερίδας καὶ τὰ περιοδικὰ, καθὼς ἀπηγόρευσε καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», ἥς οἱ βούλγαροι συνδρομηταί, μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ σώματα ἐπισήμως καθεστῶτα, προκατέβαλον ἤδη τὴν ἐτησίαν τοῦ ἔτους τούτου συνδρομὴν. Διωγμὸς τῶν ἑλληνιστὶ γεγραμμένων βιβλίων ὑπεθυμίζει ἡμῖν χρόνους ἀφ' ἑγγεῖς, δυσγενεῖς ἐποχὰς, καθ' ἃς ἀναφέρεται ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐκκοπὴ τρισμυρίων γλωσσῶν «ὑπὲρ τοῦ μὴ λαλεῖν ἑλληνιστί»· ἀλλὰ πληροῖ θλίψεως ὅτι τολμᾶται ἐν αἰῶνι φώτων ὑπὸ κυβερνήσεως καυχωμένης βεβαίως ὅτι εἰσάγει εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Βουλγαρίας τὰ στοιχεῖα τὰ συνιστῶντα τὸν πολιτισμὸν, καὶ ἐν οἷς οὐδὲν ὑπάρχει διαλαοῦν καὶ φθεγγόμενον πόλεμον κατὰ τῆς γλώσσης, ἣτις ὄργανον ἐγένετο τῆς τοῦ πολιτισμοῦ γενέσεως καὶ ἀναπτύξεως καὶ ὄργανον τῆς διαδόσεως τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐφ' ᾧ σεμνύνονται οἱ ἡγέται τῆς ὁμόρου μὲν, ὑποτελοῦς δὲ τῇ κυριάρχῳ τουρκικῇ αὐτοκρατορίᾳ ἡγεμονίας.

Ἄλλ' ὁ κατὰ τῶν ἑλληνικῶν ἐφημερίδων πόλεμος ἐγένετο νέα καὶ πάλιν ἀφορμὴ ὅπως ἐκδηλωθῶσι τὰ τιμῶντα τοὺς ὁμογενεῖς ἡμῶν αἰσθήματα τῆς φιλογενείας. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς διευθύνσεως τῆς «Πατρίδος» ἄνδρες φιλοπάτριδες ἀπήντησαν ἐμπράκτως, ἀναγγείλαντες οἱ μὲν ἐγγραφὴν νέων εἰς τὴν καλὴν ἐφημερίδα συνδρομῶν, οἱ δὲ τὴν ὑποχρέωσιν, ἣν ἑαυτοῖς ἐπέβαλον, τοῦ χορηγεῖν κατ' ἔτος ἀνὰ 100 φράγκα, τινὲς δὲ καὶ 200, ὑποβοηθοῦντες οὕτω δημοσιογραφικὸν ὄργανον, ἀπολέσαν περὶ τοὺς πεντακοσίους ἐν Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ συνδρομητάς. Πάντες σχεδὸν ἡ τὸ τεκμήριον τοῦτο τῆς φιλογενείας τῇ Πατρίδι παρασχόμενοι ἀνῆκουσιν εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἐν Ρουμανίᾳ κοινότητας, αἵτινες συνεισφέρουσι πάντοτε μετὰ προθυμίας ὑπὲρ σκοπῶν κοινωφελῶν, ὑπὲρ

σχολείων καὶ ναῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἀσύλων. Ὑπὲρ τοιούτων δὲ σκοπῶν αἱ παρ' ἡμῖν ἐφημερίδες συνηγοροῦσιν ἐκ καθήκοντος, καὶ ἀπὸ ἐννεμήκοντα σχεδὸν ἐτῶν ἀρκούντως συνετέλεσαν εἰς ἀναρρίπισιν εὐγενῶν αἰσθημάτων παραινοῦσαι στέργειν τὰ παρόντα καὶ τὰ βελτίω ζητεῖν. Οἱ ἐν Ρουμανίᾳ καὶ Ρωσσίᾳ ὁμογενεῖς, οὓς μετὰ τῶν ἐν Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ μυριάδων τῶν ἐλλήνων κοιναὶ παραδόσεις καὶ παρελθὸν ἔνδοξον καὶ γλῶσσα κοινὴ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλος καὶ θρήσκευμα καὶ δόγμα ἀκαπήλευτον ἰσχυρῶς συνδέουσι καὶ συννεοῦσι, γινώσκουσιν ἄριστα τὸ δέον νὰ πράξωσιν ἀπέναντι τῆς φιλοπάτριδος ἐλληνικῆς δημοσιογραφίας, ὑποστηρίζοντες δι' αὐτῆς πᾶσαν ἐπιχείρησιν ἔθνωφελή, πάντα δεσμὸν τὴν κοινὴν ὠφέλειαν καὶ εὐκληρίαν προμνηστευόμενον.

ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ ΑΘΕΤΗΣΙΣ

(ὁκέψεις ἐπὶ ἐντύπου Κανονισμοῦ)

Ὁ κανονισμὸς τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Κοριτσᾶς περὶ γεννήσεων, ἀρραβάνων, γάμων καὶ θανάτων ἐμπνέει εἰς ἡμᾶς σκέψεις τινὰς, ἃς τολμῶμεν νὰ ὑποβάλωμεν ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν τε συνταξάντων αὐτὸν καὶ πάντων τῶν ὁμογενῶν, κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν, ὡς ἀναφερομένας εἰς θέμα ζωτικώτατον, ὃπερ ἀπαρατήρητον ἔμεινε παρὰ τοῖς ἐπαύουσι. Συνήθως, ὅταν ἀναφέρεται παρ' ἡμῖν ἐπεξεργασία τις ἢ σύμπηξις κανονισμοῦ, ὅταν ἡ ἐκτύπωσις αὐτοῦ γίνηται γνωστὴ, ὀλίγη προσοχὴ ἀποδίδεται εἰς τὸ προῖον τοῦτο τῆς κοινῆς συσκέψεως τῶν πολλῶν τῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνεργομένων καὶ τὰγαθὰ βουλευομένων ὑπὲρ τῆς κοινότητος, εἰς ἣν ἀνήκουσιν, ἢ τοῦ συστήματος, ὃ συναποτελοῦσι. Βεβαίως πᾶς κανονισμὸς περιέχει διατάξεις ζητούσας οὐχὶ καθεστῶτος ἀνατροπῆν, ἐθίμων καὶ παραδόσεων ἐξαφάνισιν, ἀλλὰ βελτίωσιν τοῦ κακῶς κειμένου. Βελτίωσις οὐδέποτε σημαίνει τὴν ἄρσιν καὶ καταστροφὴν θεσμῶν. Ἐὰν δέ τινα τῶν παρ' ἡμῖν κειμένων ἐθίμων ἔχωσιν οὐχὶ καλῶς, καὶ αὐτὴ ἡ περιστολὴ αὐτῶν δέον ἵνα ἐπιδιωχθῇ διὰ τῆς βαθμυδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐπικρατήσεως τῆς ἰδέας καὶ γνώμης περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς τροποποιήσεως ἢ ἐν τινι μέτρῳ περιορισμοῦ τοῦ τυ-

χόν οὐχὶ καλῶς ἔχοντος. Ὅταν δὲ σωματεῖόν τι, κοινότης ἢ κράτος προβαίνει εἰς τὴν κατάργησιν παντὸς ἐθίμου, ὃπερ ἐπὶ αἰῶνας ἐπικρατήσαν κατήντησε σχεδὸν θεσμὸς, ἢ τοιαύτη τάσις δεικνύει ἀθέτησιν τοῦ παρελθόντος, ὃ συνδέουσι πρὸς τε τὸ παρὸν καὶ πρὸς τὸ μέλλον, οἷον εἰ τινες κρίκοι, τὰ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ καὶ τῷ δημοσίῳ βίῳ ἔθιμα καὶ νόμιμα, καθ' ὃν τρόπον πρὸς τοὺς ἐν Κυρίῳ ἀναπαυθέντας πατέρας ἡμῶν καὶ ἀδελφοὺς συνάπτει ἡ γλῶσσα καὶ τὸ δόγμα.

Ἐὰν ὑπόκειται λόγος περὶ καταργήσεως ἐθίμων καινοφανῶν, ἀπὸ ξένης χώρας ἐγκλιματισθέντων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ, τὸ ἔργον τῶν καταργούντων ἡδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἐπαινετὸν, ἢ ἀνεκτὸν, ἀναλόγως πρὸς τὴν χώραν, ἐξ ἧς προέρχεται, πρὸς τὰς ἀνάγκας, αἵτινες εἰσῆγαγον αὐτὸ, πρὸς τοὺς ἱστορικοὺς λόγους, οἵτινες συνηγοροῦν ὑπὲρ αὐτοῦ, πρὸς τὸ πολυχρόνιον τῆς ἐν ἡμῖν διατηρήσεως αὐτοῦ. Ἀλλ' ὅταν πρόκειται περὶ πατροπαραδότων ἐθίμων καὶ συνηθειῶν, ἀπὸ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων ὑφισταμένων παρ' ἡμῖν, πᾶσα τάσις, ἐπιθυμία, σκέψις, ἀπόφασις περὶ καταστροφῆς ἔστιν οὐδὲν πλέον οὐδ' ἑλαττον λησμοσύνη παρελθόντος, παραγραφὴ ἐθνισμοῦ. Ὁ κανονισμὸς τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Κοριτσᾶς ἀνάγκη νὰ ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν πάντων τῶν ὁμογενῶν. Ὑπὸ τὴν ἐποψιν ὑπομνήματος συντελέσαι δυναμένου πρὸς τὴν λαογραφίαν, ἀποβαίνει βιβλίον χρησιμώτατον πᾶσι τοῖς ποιουμένοις συλλογὴν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τοῦ τε παρ' ἡμῖν ἰδιωτικοῦ καὶ τοῦ δημοσίου βίου. Τὰ τριάκοντα δύο αὐτοῦ ἄρθρα, εἰς τὰς τέσσαρας περιστάσεις τοῦ κατ' ἄνθρωπον βίου ἀναφερόμενα, καθιστῶσιν ἡμῖν γνωστὰ τέσσαρα μὲν ἔθιμα κατὰ τὴν γέννησιν, τρία κατὰ τὸν ἀρραβῶνα, δέκα καὶ τρία κατὰ τὸν γάμον καὶ ἐξ ἧς πέντε κατὰ τὸν θάνατον. Καὶ ταῦτα πάντα καταργοῦνται δι' ἐνὸς κανονισμοῦ, ὃν ὑπογράφει ἡ δημογεροντία μετὰ μελέτην, ὡς λέγει, τοῦ σχεδίου τοῦ Κανονισμοῦ.

Τινὰ τῶν ἐθίμων ὁμολογοῦμεν ὅτι ἔδει νὰ καταργηθῶσιν, ὡς ἡ περὶ τὴν παροχὴν τῶν προικῶν πραγμάτων παρατηρουμένη σπατάλη, ἢ προσφορὰ δώρων εἰς τὸν ράπτην τῶν νυμφικῶν ἐνδυμάτων, ἐὰν ἀμείβηται κατὰ τὰ νενομισμένα, ἢ ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ ἀποστολὴ τῶν νυμφικῶν ἐνδυμάτων ἢ γενομένη μετὰ πομπῆς, ἢ χρήσις

πολυτίμων ὑφασμάτων καὶ μανδηλίων διὰ τὸ νεκροκράββατον καὶ τὸ κιβώτιον τῆς ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων, ἢ μετὰ τοῦ νεκροῦ συνταφὴ κοσμημάτων πολυτίμων καὶ ἐνδυμάτων, καίτοι τοῦτο δυνατόν ἐν τινὶ μέτρῳ ἵνα θεωρηθῇ συνέχεια τῶν ἐπὶ νεκροῖς τελουμένων πρὸ τῆς τοῦ Σωτήρος ἐπιφανείας ὑπὸ τῶν προγόνων ἡμῶν, ἢ συνήθεια τῆς συνεχοῦς παρασκευῆς κολλύβων ἐπὶ νεκροῖς, καὶ εἴ τι παραπλήσιον.

Ἐπάρχουσιν ἐπίσης ἐθιμαῖ, περ ἡδύναντο ἵνα παραμείνωσι σεβαστὰ καὶ ἵνα ἀποφύγῃσι τὸν δρακόντειον νόμον, καθὼς μὴ εἰσάγοντα πολυτέλειαν καὶ δαπάνας ἀσκόπους. Ὅτε πρὸ δύο σχεδὸν ἑκατονταετηρίδων ἡ φιλότιμος καὶ μεγαλοπράγμων κοινότης τῶν Ἰωαννίνων εἶδε σπατάλην πολλὴν γινομένην περὶ τὰς προίκας, περιώρισε τὸ παρὰ λόγον γινόμενον, λαμπρὸν ὑπὸ δειγμα φιλογενείας ἅμα καὶ συνέσεως τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἑαυτὴν παρεχομένη. Ὅπου τελεῖται πρᾶξις τις μὴ ἀπαιτοῦσα σπατάλην ἢ δαπάνην τινὰ, ἀγνοοῦμεν τίς ἄρα γε λόγος ὑπαγορεύει τὴν ἀπαγόρευσιν αὐτῆς. Τὸ 16 ἄρθρον «ἀπαγορεύει τὴν πρὸ τῆς τελέσεως τῶν γάμων ἔκθεσιν τῶν προικῶν πραγμάτων τῆς νύμφης ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς». Τὸ τοιοῦτον ἔθιμον ὑπῆρχε καὶ πολιτεύεται παρ' ἡμῖν καὶ νῦν, ἀπὸ τὰς ὀνομασίας ἄλλοτε μὲν, τουρκικώτερον, κχηνὰ γκετζεσι, ἄλλοτε δὲ, ἑλληνοπρεπέστερον, προικοκαλέσματος· οὐδεμία δὲ κοινότης οὐδεμιᾶς ἐποχῆς ἐν οὐδεμιᾷ περιστάσει παρ' ἡμῖν ἐσκέφατο ἵνα προβῇ εἰς τὴν κατάργησιν ἀζημίων ἐθίμων. Παράδοξος ἦθελε φανῇ παντὶ τῷ μελετῶντι τὰ 32 ἄρθρα τοῦ κοριτσηνοῦ κανονισμοῦ ἡ κατάργησις ἢ ἐπιβαλλομένη ἐμφανῶς, ἢ ὑποιοῦμένη, τῶν ἐπὶ γάμῳ καὶ θανάτῳ γευμάτων καὶ δείπνων, καθὼς μὴ δικαιολογουμένη διὰ τῆς προφάσεως ὅτι «ἐν τῇ ἐπιτελέσει τῶν ἐθίμων τούτων ὑπερθεματίζουσα ἐκάστη οἰκογένεια ὑπεβάλλετο εἰς ἀσκόπους δαπάνας». Ἐὰν πρέπη ἵνα καταργηθῇ πᾶσα συνήθεια πολλὴν ἀποικοῦσα πρὸς ἐπιτελεῖσιν τὴν δαπάνην, ὁ συντάκτων νόμος καὶ κηδόμενος τοῦ χρήματος, ἰδιωτικοῦ τε καὶ κοινοῦ, ἔπρεπε ἵνα ἐμποδίσῃ καὶ τὰ πολυτελῆ δείπνα καὶ γεύματα κατὰ τὰς ὀνοματικὰς ἐορτάς, ἐν αἷς, οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἔχομεν, ὅτι γίνονται δαπάναι πολλαὶ καὶ περιτταὶ καὶ πρὸς ἐπίδειξιν. Τὸ προσφέρεσθαι ὑπὸ τῶν οἰ-

κείων τοῦ ἀποθανόντος «εἰς τοὺς συγγενεῖς μανδηλίας διὰ τὰ θρηνώσι τὸν θανόντα» ἀγνοοῦμεν τίνα λόγον ἔχει, ἐὰν ἔχῃ μανδηλίον ὁ συγγενὴς, φρονοῦμεν ὅμως ὅτι, καθὼς ἐν μέρεσι πολλοῖς σὺν τῷ χρόνῳ κατηργήθη ἡ τάξις τῶν θρηνωδουσῶν γυναικῶν, ὧν μετ'εὐλαβείας σήμερον περισυλλέγομεν τὰ μοιρολόγια, οὕτως ἦν δυνατόν ἀπὸ τοῦ χρόνου ἵνα ἀποδεχώμεθα τὴν περιστολὴν τῆς συνθηθείας ταύτης, ἀρχαιοτάτης οὐσης καὶ παρ' ἀρχαίοις ἀποτελούσης ἐπάγγελμα καὶ γυναικῶν ἐκ Καρίας καὶ ἀνδρῶν ἀλητῶν. Ἀλλὰ τὸ γεῦμα τὸ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας παρατιθέμενον «ὥς καὶ τὰ γεύματα κατὰ τὰ τρίτα, ἑννατα καὶ λοιπὰ μνημόσυνα», ἀναμνησκοντα ἡμῖν τὰ παρὰ τοῖς προγόνοις ἡμῶν περίδειπνα καὶ ἐνίοτε τὰς αἱμακουρίας, αἵτινες μετὰ πάροδον εἰκοσιπέντε καὶ περισσοτέρων ἑκατονταετηρίδων διετήρησαν τὸ ὄνομα οἰονεὶ ἐκχριστιανισθέν, ὥς μακαρίᾳ, ὅχι μόνον ἦν δυνατόν ἀλλ' ἔπρεπε ἵνα μείνῃ ζῶν καὶ διδάσκον τοὺς ὑπογράφοντας τὸν κανονισμόν οἷων προγόνων εἰσὶν ἀπόγονοι.

(ἔπεται συνέχεια)

M. I. Γ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον.

Ὁ Ἡλίας Ἀναστασίου Δουπαρτζόγλου ἢ Δουπαρτζιάδης, ὁμώμενος ἐκ Νίγδης, φαρμακοποιός, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν Τζιβαλίου Κωνσταντινουπόλεως (Λαδὸσκαλα Πόλεως), ἥδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ κατοικίας, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικασίμον πέμπτην καὶ ὥραν 24ν εὐρωπαϊκῇ μ. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Εὐτέρπης Ἡλίας Δουπαρτζόγλου, θυγατρὸς Γρηγορίου Οἰκονομίδου, χριστιανῆς ὀρθόδοξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς, κατοικοῦ Τζιβαλίου, τὰ οἰκτικὰ ἐπαγγελλομένης, ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παρῶσα κλήσις δημοσιευθήσεται τρίς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκιδόμενων φύλλων «Ἐκκλ. Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 18 μαΐου 1905

ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Δουῖνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

2

ὁ γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (δ. ν.).

Ἐπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1948

J. III. 426782